

ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЇ ФАУНИ КОПИТНИХ В ТЗОВ МГ МИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО “РУДНЯ- КАРПИЛІВСЬКЕ” САРНЕНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сергійчук Неля, 11 клас, Сарненська гімназія, Рівненська область

Науковий керівник: Тітетко Світлана Євстафіїна,

заслужений вчитель України, вчитель географії та біології Сарненської гімназії

Серед екологічних проблем чільне місце займає проблема збереження біорозмаїття. Проведення моніторингових досліджень фауни копитних є основою обґрунтованих напрямків ведення мисливського господарства, раціонального використання біологічних ресурсів. Саме тому тема дослідження є актуальною.

Мета роботи: проведення комплексного моніторингового дослідження фауни копитних у ТЗОВ МГ "Рудня-Карпилівське" Сарненського району Рівненської області.

Об'єкт дослідження: фауна копитних в ТЗОВ МГ "Рудня-Карпилівське" Сарненського району Рівненської області.

Предмет дослідження: чисельна характеристика та екологія представників фауни копитних у МГ "Рудня-Карпилівське".

Чисельність лосів вивчали О.О. Мигулін, П.А. Іванов. Екологію козуль досліджували М.М. Плохінський, А. Чернай [6]. Протягом 2009-2010 рр. комплексні дослідження проводили науковці Запорізького науково-виробничого підприємства «Укрмисливрибпроект» під керівництвом В.В. Петриченка [5]. З моменту створення Рівненського природного заповідника активізувалося вивчення фауни Полісся. Дослідження фауни території заповідника у 2005-2006 роках проводили І.Г. Плющ (Інститут зоології ім. І.І. Шмальгаузена НАНУ), Р. Герасимов, Ю.М. Геряк (ДПМ НАНУ, м. Львів). Важливе значення для Рівненського природного заповідника має інвентаризація фауни хребетних та визначення їх статусу. Дослідження у 1982, 1984, 1995 рр. проводила В.А. Мельничук (Київський Національний Університет імені Т.Г. Шевченка) [3].

Територія мисливських угідь ТЗОВ «МГ «Рудня-Карпилівське» знаходиться у Сарненському районі Рівненської області. Сарненський район розташований у північній частині Західного Полісся на Верхньоприп'ятській низовині. Мисливські угіддя товариства входять до складу Східної Європейської провінції широколистяних лісів Європейської широколистяної

зони [12]. *Лось* (*Alces alces*) – найбільший представник родини оленячих, що зустрічається в МГ „Рудня-Карпилівське”. Чисельність лося зросла з 5 до 9 особин. Він чудово пристосувався до життя на заболочених лісових ділянках і в сухих сосняках. Живляться ці тварини корою листяних дерев, молодими пагонами, бруньками, верхівками молодих сосон. В результаті експериментальних досліджень доведено, що в осінньо-зимовий період лосі завдають значної шкоди лісовим екосистемам. Так, на дослідних ділянках було погризено 17,5% сосни, 50,4% осики, 87,4 % крушини.

Козуля Європейська (*Capreolus capreolus*) – найбільш розповсюджений і найчисельніший вид оленячих в МГ „Рудня-Карпилівське”. Поширена козуля переважно в островних лісах, узліссях. Чисельність козулі за останні 3 роки зросла з 82 особин до 110. Така кількість дуже залежить від браконьєрства, вовків, бездомних собак, дорожнього транспорту. Живиться козуля деревно-чагарниковими рослинами у вигляді тоненьких гілочок, бруньками хвойних, ягідниками. Значної шкоди для лісових екосистем козулі не завдають.

Кабан дикий (*Sus scrofa*) – найцінніший мисливський вид, що поширений в усіх лісових системах, особливо в дубово-вільхових лісах. Чисельність кабана зросла з 11 осіб до 101. Дикий кабан – це єдина тварина, яка добуває собі їжу не тільки на поверхні ґрунту, але і в її верхніх шарах у процесі риття. Більша частина корму диких кабанів складається з підземних частин рослин. З метою вивчення впливу ріючої діяльності кабанів на природну лісову рослинність було закладено дослідні ділянки розміром 10x10 у 7 кварталі Карпилівського та в 11 кварталі Руднянського лісництва ДП "Сарненське лісництво". На пороях майже зовсім зруйновано ґрунтовий покрив, лісову підстилку, а місцями і більш глибокі шари ґрунту. Під впливом ріючої діяльності кабанів, з однієї сторони відбувається локальне руйнування багатих флористичних комплексів, а з іншої – комплекси збагачуються новими видами. На усіх дослідних ділянках характерна тенденція розростання бур'янів, які отримали тут оптимальні умови для свого розвитку та інтенсивного розмноження вегетативним шляхом; спостерігається чітко виражена зміна видового складу рослин: вільний субстрат інтенсивніше заселяється новими видами, аніж тими, що росли раніше.

В сучасних умовах антропогенного впливу на мисливські угіддя біотехнічні заходи є ефективним прийомом інтенсифікації мисливського господарства, що сприяє не тільки зберіганню лісових екосистем, але і збільшенню чисельності мисливських тварин.

Зменшення негативного впливу багатьох природних і антропогенних факторів захистить тварини від усіх негараздів можливий при розумному веденні мисливського господарства.

Список використаної літератури

1. Бачук В.А. Волошинова Н.О., Ковш С.С. Флора і фауна Рівненського Заповідника. Сарни, 2004.
2. Біологія лісових звірів. (За ред. І.В. Делегата). – Львів: Поль, 2005.
3. Волошинова Н.О, Бачук В.А, Грищенко Ю.М Заповідний край лісів, боліт, озер. – Рівне, 2007.
4. Коротун І.М , Коротун Л.К. Географія Рівненської області. – Рівне, 1996.
5. Проект організації і розвитку мисливського господарства ТзОВ МГ „Рудня-Карпилівське”. – Запоріжжя, 2010.

ОЦІНКА ТОКСИЧНОСТІ НАФТОЗАБРУДНЕНИХ ҐРУНТІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ЧУТЛИВИХ ТЕСТ-РЕАКЦІЙ ФІТОРЕМЕДІАНТІВ

Борсук Галина, 11 клас, Львівська обласна МАН, СЗШ № 78

Науковий керівник: Джура Наталія МIRONІВНА,

кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник
кафедри фізіології та екології рослин Львівського національного
університету імені Івана Франка

Проблема нафтового забруднення є однією із найактуальніших проблем нашого часу. Пріоритетними є дослідження з пошуку тест-систем, які надаватимуть змогу оцінювати комбінований вплив забруднювачів довкілля на організм людини та біоту. Рослини можна вважати найбільш зручними об'єктами для біомоніторингу ґрунтів. Простота обліку ефектів та інтерпретації результатів, їх чутливість і відтворюваність робить доцільним застосування рослинних тест-систем для діагностування та оцінки токсичності нафтозабруднених ґрунтів [1,2,3].

Враховуючи вищесказане та актуальність проблеми, **метою даної роботи** було вивчення чутливих тест-реакцій рослин – *Carex hirta* L., *Faba bona Medic.* (*Vicia faba* L.), *Ginkgo biloba* L., *Linum usitatissimum* L., *Avena sativa* L. за дії забруднення ґрунту нафтою з подальшим прогнозуванням ефективності їх застосування для відновлення, фітоіндикації та фітомоніторингу нафтозабруднених територій. Для досягнення мети були поставлені **завдання**: дослідити вплив забруднення ґрунту нафтою на чутливі реакції рослин –